

Романенко С. В.

Расчетная политика как средство реализации операций по международным расчетам предприятия в форме аккредитивов

Обоснована необходимость разработки расчетной политики предприятия и предложены ее составляющие.

Ключевые слова: аккредитив, расчетная политика, элементы расчетной политики.

Romanenko S. V.

Settlement policy as a means of implementing international settlements enterprise in the form of letters of credit

The necessity of developing the settlement policy of the enterprise and its components offered.

Key words: credit, settlement policy, settlement policy elements.

Романенко Світлана Вікторівна – здобувач кафедри обліку і аудиту Житомирського державного технологічного університету/

УДК 336.71.08:330.322

І. М. Вознюк-Богів

ДЕЯКІ МЕЗОЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЛЬВІВЩИНИ

Проведено огляд деяких мезоекономічних чинників формування кадрового потенціалу Львівської області. А саме – проаналізовано структуру економіки регіону, наявність капіталу, спроможного брати участь у створенні фінансових установ. Наведено основні соціокультурні особливості банківництва Львівщини. Проаналізовано теперішню і прогнозну демографічну ситуацію в регіоні, зроблено висновки щодо сучасного стану цих чинників та їх зв'язку з кадровим потенціалом.

Ключові слова: кадровий потенціал, банки, інвестиції, демографія.

Постановка проблеми. Фінансовий сектор повинен стимулювати економічне зростання економіки країни, запровадження інновацій та підвищення конкурентноздатності українського підприємництва. Однак, фінансовий сектор – це в першу чергу, люди, персонал. Тому, зазначені вище завдання є неможливими до виконання без формування та розвитку кадрового потенціалу фінансових інституцій.

Метою статті є дослідження чинників, що безпосередньо впливають на формування кадрового потенціалу фінансового сектору Львівщини.

© І. М. Вознюк-Богів, 2014

Виклад основного матеріалу. Як писали ще у 1997 році М. І. Долішній і С. М. Злупко, «...трудоий потенціал є насамперед носієм національної культури, яку потрібно розуміти розширено, тобто включати в неї господарську діяльність з усіма її організаційними, технічними, етичними, економічними та іншими компонентами, у взаємодії яких розкривається природа і функціонування трудового потенціалу, які завжди персоніфікують конкретні люди» [1].

Таким чином, говорячи про мезоекономічні чинники формування кадрового потенціалу фінансового сектору Львівщини, не можна не погодитися з виділенням таких їх основних складових, як структура економіки регіону, наявність капіталу, спроможного брати участь у створенні фінансових установ; соціокультурні особливості регіону, менталітет; демографічна ситуація в регіоні [2].

1. *Структура економіки регіону, наявність капіталу, спроможного брати участь у створенні фінансових установ*

Незважаючи на те, що Львівщина – регіон з визнаними підприємницькими традиціями, все-ж довгий час вони не розвивалися та не мали належної підтримки як з боку громадськості, так і з боку владних структур. Як пишуть Бакушевич І. В. та Гощинський А. у дослідженні «Аналіз підприємницького потенціалу Львівського регіону», підтримка розвитку приватного бізнесу мала суто формальний характер і дієвої допомоги в подоланні різного роду перепон не передбачала. Останніми роками структура суб'єктів підприємництва за видами економічної діяльності не зазнає суттєвих змін. Найбільш привабливою для підприємців є торгівля, операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, промисловість, будівництво. На ці види діяльності припало понад три четверті (78,9%) кількості суб'єктів підприємництва. Меншою була питома вага підприємств, що займаються готельно-ресторанним бізнесом, у діяльності транспорту та зв'язку [3, с. 265].

Таблиця 1

Обсяг прямих іноземних інвестицій у підприємства та організації Львівщини у 2009–2010 рр., млн дол. США

Детально	Прямі іноземні інвестиції, млн дол. США		
	на 01.01.2011 р.	надійшло	
		у 2010 р.	у 2009 р.
Усього	1 273,8	120,5	234,9
Сільське господарство	116,5	0,6	21,7
Промисловість	364,2	24,0	40,5
Транспорт і зв'язок	66,2	3,1	25,6
Фінансова діяльність	426,6	66,4	133,9

Джерело: [3, с. 280]

Хоча позитивним для регіону завжди було його розташування, а саме: по території Львівщини пролягають міжнародні комунікації, які з'єднують Україну з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Це можна назвати чинником, що забезпечує певний рівень іноземних інвестицій.

Так, з обсягу прямих іноземних інвестицій, які надійшли у 2010 р., найбільше спрямовано саме у фінансову діяльність – 66,4 млн дол. (55,1% від загальнообласного обсягу надходжень).

У 2010 році за підсумками конкурсу «Інвестор року – 2010», який організує Львівська обласна державна адміністрація спільно з Львівською Торгово-промисловою палатою, переможцем визнано КРЕДОБАНК, який отримав найбільший обсяг іноземних інвестицій серед підприємств та організацій Львівської області за підсумками року. Обсяг залучених інвестицій КРЕДОБАНКу від стратегічного інвестора – РКО Bank Polski SA у 2010 р. склав 488 млн. грн. з урахуванням як збільшення статутного капіталу, так і надання банку субординованих позик, які враховуються в капітал [3, с. 281]. Взагалі, до трійки лідерів-підприємств міста Львова з найбільшими обсягами іноземних інвестицій (більше 1 млн дол. США), у 2010 р. увійшли підприємства саме фінансового сектору: публічне АТ «Кредобанк» (Польща), публічне АТ «Фольксбанк» (Австрія) та приватне АТ «Страхова компанія Граве Україна» (Австрія) [3, с. 283].

Величина доходів населення Львівської області за 2012 рік становила 72828 млн грн, а величина валового нагромадження капіталу домашніх господарств за цей самий звітний рік становила 1638 млн грн. За рівнем обох показників, область зайняла 5-те місце в Україні, як і показано на *рис. 1* та *рис. 2*.

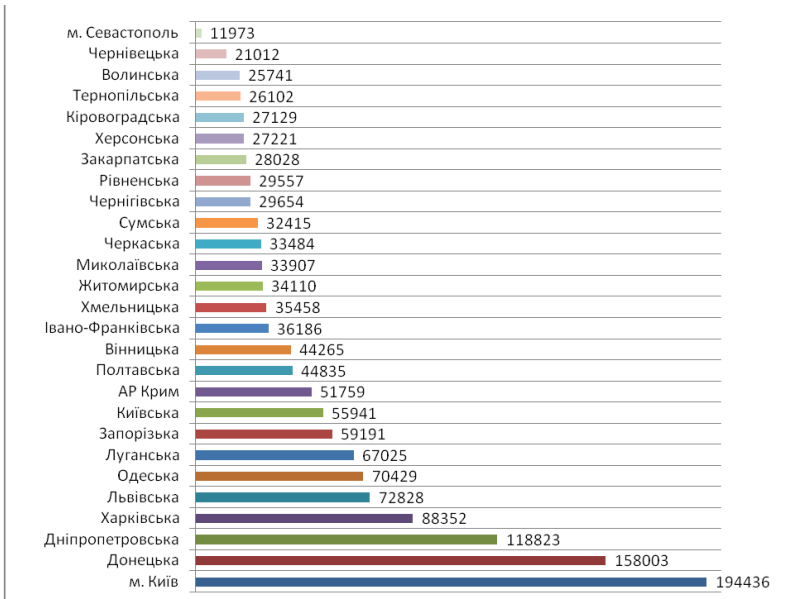

Рис. 1. Доходи населення за регіонами України за 2012 р., млн грн

Примітка: розроблено на основі [4]

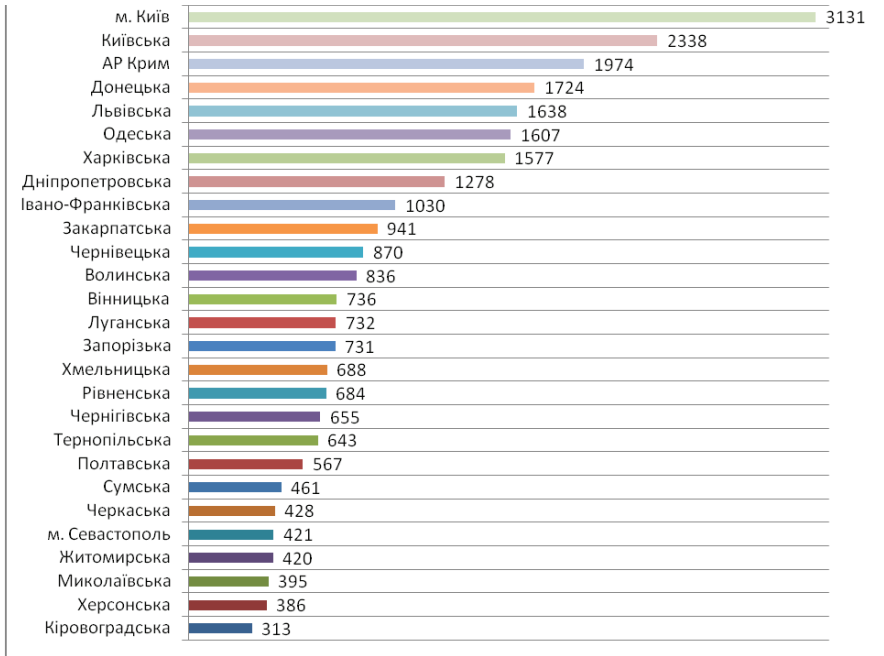

Рис. 2. Валове нагромадження основного капіталу домашніх господарств України за 2012 р., млн грн

Примітка: розроблено на основі [4]

За наведеними даними можна зробити висновки, що населення Львівщини, порівняно з іншими регіонами країни, отримує певний рівень доходів, що разом зі споживанням дозволяє населенню і заощаджувати, і нагромаджувати кошти всередині домашніх господарств.

2. Соціокультурні особливості регіону, менталітет

Львівщину, без перебільшень, можна назвати регіоном прадавніх банківських традицій. Як зазначено у літописі Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України, славу міста Львова як прадавнього лихварського, а в подальшому й банківського центру серед багатьох міст Європи, формували тогочасна культура, багатство міста, його розташування та гармонійна поліетнічність. Поширенню комерційного та грошового кредиту сприяли стрімкий розвиток ринку, збільшення кількості товарів та їх реалізація на теренах міста Лева [5].

Так, ще у 1586 році Львівське Успенське Ставропігійське братство надавало грошові позики своїм членам. Пізніше виникає банк при Латинському

сборі. Поступово, у Львові з'являються філії Австрійського національного банку, австрійського кредитного банку, Австро-Угорського банку, створюється земельний іпотечний банк. Розвивалася інвестиційна та кредитна діяльність тогочасних банків, яка стимулювала піднесення промисловості, сільського господарства, торгівлі, будівництва та сприяла зростанню добробуту населення.

Банківська справа Львівського регіону до 1939 р. характеризувалася різноманітністю форм та результативною діяльністю. Перші українські фінансові інституції внесли суттєвий вклад у розвиток економічних можливостей краю, підтримку українського промислу, ремесла, торгівлі, сільськогосподарського виробництва.

З приходом радянської влади на Західну Україну, всі банки, що тут існували, були ліквідовані, їх майно націоналізовано, натомість створено мережу філій банків СРСР.

В умовах сьогодення внаслідок фінансової кризи спостерігається значне скорочення кількості банківських установ у Львівському регіоні (табл. 2). Як видно у наведеній таблиці, найбільша кількість банківських установ припала на до кризовий період 2003–2006 рр.

Таблиця 2

Мережа банківських установ у Львівській області (на кінець року)

Рік	Всього установ банків	Кількість банків-юридичних осіб	Кількість банків філій	Кількість безбалансових відділень
2000	80	5	75	562
2001	80	5	75	566
2002	80	5	75	625
2003	83	5	78	686
2004	88	5	83	764
2005	86	5	81	821
2006	82	5	77	923
2007	78	6	72	1065
2008	78	5	73	1125
2009	70	5	65	1037
2010	60	5	55	1046
2011	42	6	36	1142
2012	20	5	15	1163
2013	14	5	9	1128

Джерело: Головне управління статистики у Львівській області [6]

Однак, незважаючи на масове закриття банківських філій, все ж величина вкладів населення має тенденцію до зростання (рис. 3).

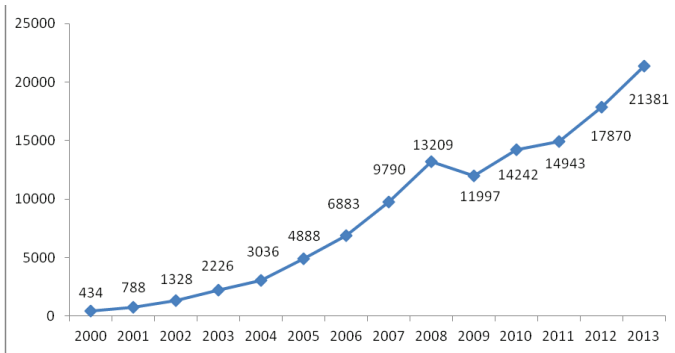

Рис. 3. Вклади населення в установах комерційних банків у Львівській області (на кінець року), млн грн

Примітка: розроблено на основі [7]

На основі наведених даних можна зробити висновок, що в період нестабільної ситуації в державі, велика кількість банків приймає рішення про скорочення своєї мережі задля зменшення статей витрат. Однак, населення Львівщини все-ж дає позитивну оцінку діяльності банківських установ, виявляє свою довіру, що проявляється у зростанні обсягів вкладів.

3. Демографічна ситуація в регіоні

Зараз Львівська область переживає повільне скорочення населення. Як зазначено у Демографічному прогнозі для Львівської області до 2030 року, з 1 січня 2003 року по 1 січня 2011 року населення скоротилося на 2,6% – з 2,59 млн до 2,53 млн осіб. Зменшення кількості населення відбулося в першу чергу через більш високі коефіцієнти смертності серед літніх людей. Також на чисельність населення вплинули відносно низькі коефіцієнти народжуваності та від'ємне сальдо міграції. Сальдо міграції лишалось від'ємним, проте ми можемо спостерігати поступове зменшення його від'ємного значення протягом останніх 10 років. Покращення сальдо міграції відбулося в результаті зменшення міграційного відтоку з Львівської області.

Очікується, що з 2011 по 2030 рік населення скоротиться на 4,6% і становитиме 2,41 млн осіб: 1,14 млн чоловіків і 1,27 млн жінок. Зменшення чисельності населення відбуватиметься здебільшого через природне скорочення (тобто кількість померлих перевищуватиме кількість народжених), але від'ємне сальдо міграції також відіграватиме свою роль [8].

Найважливішою особливістю демографічного прогнозу для Львівської області є серйозне старіння населення. Старіння населення – це природний наслідок низького рівня народжуваності та збільшення середньої очікуваної

тривалості життя. У 2011 році на 100 осіб працездатного віку припадало 65 непрацездатних (літніх людей і дітей), і до 2030 року ця цифра збільшиться до 73 непрацездатних на 100 осіб працездатного віку. У той же час буде спостерігатися відносна нестача дітей. Частка молоді серед осіб працездатного віку скоротиться передовсім через низькі коефіцієнти народжуваності в 1990-х та на початку 2000-х років.

Старіння населення та зменшення частки працездатної молоді не зможе не відобразитися на кадровому потенціалі регіону.

Висновки. Проаналізувавши деякі мезоекономічні чинники формування кадрового потенціалу фінансового сектору Львівщини, можна зазначити ось що:

1. Львівщина історично була центром банківництва. Формування та розвиток кадрового потенціалу фінансових інституцій завжди було актуальним та загребуваним завданням для освітніх закладів та самих установ.

2. Львівщина посідає 5-те місце в Україні за величиною доходів населення та валовим нагромадженням основного капіталу домашніх господарств. Цей чинник лаконічно підводить нас до наступного.

3. Незважаючи на нестабільну фінансову ситуацію країни і попри масове скорочення мережі банківських установ у регіоні, населення Львівщини продовжує висловлювати свою довіру та акумулювати кошти на банківських рахунках. Це є прямим фактором впливу на формування кадрового потенціалу, оскільки чисельність персоналу напряду залежить від чисельності клієнтів.

4. Найбільше іноземних інвестицій припадає саме на установи фінансового сектору регіону. Це дає можливість говорити якщо не про розширення мережі інституцій (оскільки, згідно з даними Головного управління статистики бачимо протилежне), то про перспективи додаткових вкладень у персонал.

5. Невтішним є демографічний прогноз по Львівській області, відповідно до якого, до 2030 року регіон стикнеться з браком молоді серед осіб працездатного віку. Це буде ще й причиною зростання ціни на молоду робочу силу, що також не зможе не позначитися на кадровому потенціалі фінансового сектору.

Список використаних джерел

1. Долішній М.І., Злупко С.М. та ін. Трудовий потенціал і зайнятість: теоретичні основи та регіональні особливості / НАН України. Інститут регіональних досліджень; Відп. ред. Долішній М.І. – Львів, 1997. – 422 с.
2. Машіко К. С. Кадровий потенціал банківської системи: специфічні риси і детермінанти// Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9 (135). – С. 158–164.
3. Бакушевич І.В., Гоциньський А. Аналіз підприємницького потенціалу Львівського регіону// Analiza potencjalu przedsiębiorczosci trzech regionow: Podkarpackiego, Lwowskiego i Grodzianskiego. Redakcja Krzysztof Kaszuba, Tchon Li Ku, Andrzej Goszczynski. – Rzeszow 2012. – S. 265-295.

4. Доходи та витрати населення: за регіонами України || Експрес-випуск Державної служби статистики України №13/0/02вн-14 від 17.01.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Літопис Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України / авт. кол.; кер. проекту Л. Я. Слобода. – К.: УБС НБУ, 2010. – 375 с.
6. Мережа банківських установ у Львівській області (на кінець року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/14/theme_14_3_01.php?code=14&ind_page=statables.
7. Вклади населення в установах комерційних банків у Львівській області (на кінець року), млн грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/14/theme_14_3_03.php?code=14&ind_page=statables.
8. Демографічний прогноз для Львівської області до 2030 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loda.gov.ua/oda/upravlinnya/departament-ekonomichnoho-rozvytku-investytsij-torhivli-ta-promyslovosti/rozroblennya-stratehiji-oblasti-2014-2020>.

Вознюк-Богів І. Н.

Некоторые мезоэкономические факторы формирования кадрового потенциала финансового сектора Львовского региона

Проведен обзор некоторых мезоэкономических факторов формирования кадрового потенциала Львовской области. А именно – анализ структуры экономики региона, наличие капитала, способного участвовать в создании финансовых учреждений. Приведены основные социокультурные особенности банкинга Львовского региона. Проанализированы нынешнюю и прогнозируемую демографическую ситуацию в регионе, сделаны выводы о современном состоянии этих факторов и их связи с кадровым потенциалом.

Ключевые слова: *кадровый потенциал, банки, инвестиции, демография.*

Voznyuk-Bohiv I.

Some mezeconomic factors of the human resource capacity formation of the financial sector of Lviv region

A review of some mezeconomic factors of the human resource capacity of Lviv region is outlined. Namely – the regional economic structure and the capital availability for financial institutions participation is analyzed. The basic socio-cultural features of Lviv region are illuminated. An article analyzes the current and projected regional demographic situation. Conclusions are drawn about the current state of these factors and their relationship with the personnel.

Key words: *human resources, banks, investment, demography.*

Вознюк-Богів Ірина Миколаївна – здобувач Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України, викладач Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).